

Til: Kommunal- og
forvaltningskomiteen

Fra: KA Arbeidsgiver-
organisasjon for kirkelige
virksomheter

Re: Statsbudsjettet 2021

Kopi:

Dato: 14. oktober 2020

Statsbudsjettet 2021 - innspill fra KA Arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter

KA ber komiteen synliggjøre kommunenes fortsatte finansieringsansvar for Den norske kirke. 2/3 av de samlede offentlige tilskudd til Den norske kirke kommer fra kommunene.

Konkret ber vi om en merknad som understreker at kommunenes finansieringsansvar for Den norske kirke er videreført i hht. ny trossamfunnslov § 14, slik at folkekirken kan fortsette å gi et like godt tilbud til innbyggerne også i 2021. Vi ber også om en klargjøring av at også Den norske kirkes merutgifter og mindreinntekter hensyntas når kommunene skal kompenseres for koronarelaterte kostnader. Videre ber vi om at det kommunale finansieringsansvaret for drift, vedlikehold og utvikling av landets 1600 kirkebygg – herunder 950 fredede og vernede – blir særlig utdypet i komiteens budsjettinnstilling.

Om KA og KAs medlemmer

KA er arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen for kirkelig sektor. KA har blant annet alle de om lag 350 kirkelige fellesråd i Den norske kirke som medlemmer.

Kirkelig fellesråd er Den norske kirkes demokratisk valgte styringsorgan på lokalt nivå (kommunenivå) med ansvar bl.a. for forvaltning av kirkebygg, gravplassdrift samt personalansvar for flertallet av kirkelig ansatte. Både etter dagens kirkelov og ny trossamfunnslov, har kommunene finansieringsansvar for kirkens landsdekkende administrative infrastruktur, kirkebygg og gravplassdrift samt lønn til kirkemusiker, kirketjener osv. Bevilgningene fra kommunene til de lokale kirkene er samlet om lag 4 mrd. årlig. Rammevilkårene for kommunesektoren har derfor stor betydning for KAs medlemmer.

Kirke/kommune-samarbeid – tradisjon og fornyelse

Samarbeid, samhandling og fellesskap mellom kirke og kommunene i Norge har lange historiske røtter; kirkespørsmål var sentralt da formannskapsloven ble vedtatt i 1837. Samhandlingen mellom kommune og kirke har utviklet seg i tråd med utviklingen i kommunesektoren – og i tråd med lovgivning på tros- og livssynsfeltet. En ny fase i denne nærheten mellom kirke og kommune er nå etablert gjennom Stortingets nylig vedtatte trossamfunnslov. Loven trer i kraft 1. januar 2021, og viderefører forutsetningen om at Den norske kirke lokalt fortsatt er en del av – og er et ansvar for – lokalsamfunnet.

I Stortingets behandling av trossamfunnsloven i mars 2020, ble det understreket av komiteen at Den norske kirke er en samfunnsinstitusjon med en rolle som går ut over rollen som trossamfunn:

- Den er et samlingspunkt og samfunnsrim i sorg og glede
- Kirkebyggene og kirkelig arbeid er innvevd i lokalsamfunn
- Kirken bidrar bl.a. til lokal beredskap og omsorgsarbeid

- Kirken er en kulturinstitusjon og kulturarena
- Kirkebygget er en viktig identitetsmarkør.

Ny trossamfunnslov fra 2021 – økonomiske signaler for 2021

KA etterlyste en tydeligere omtale av trossamfunnsloven i kommuneøkonomiproposisjonen for 2021. Her refereres det til at loven innebærer at staten overtar kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke, men ikke at det kommunale ansvaret for å finansiere den lokale virksomheten i Den norske kirke videreføres. Heller ikke i budsjettproposisjonen for 2021 er det noen omtale av at tilknytningen mellom Den norske kirke og kommunene videreføres i ny trossamfunnslov.

- KA ber komiteen om en tydelig omtale av betydningen som ny trossamfunnslov får for kommunesektoren. Når det gjelder det finansielle ansvar for tilskudd til andre trossamfunn, er det nå lagt til staten. Ettersom kommunenes finansieringsansvar i ny trossamfunnslov er utformet noe annerledes enn i dagens kirkelov § 14, vil det være vesentlig at også kommunalkomiteen viser til den viktigste forutsetning som er lagt til grunn for den fortsatte kommunale finansieringen av Den norske kirkes lokale virksomhet; at den skal videreføres om lag som i dag.

Kommunene har fortsatt ansvaret for vedlikehold av kirkebygg

Kommunene skal som over nevnt fortsatt ha det finansielle ansvar for drift, vedlikehold og utvikling av over 1600 kirker, herunder om lag 950 fredete og vernede kirkebygg. KA er overrasket over at dette ikke er omtalt i budsjettproposisjonen.

Det er allment kjent at kirkebyggene sliter med et stort vedlikeholdsetterslep. At Stortinget flere ganger har uttrykt behov også for et statlig løft for kirkebygg, har hatt som forutsetning at kommunenes ansvar likevel ikke skal svekkes. Dette er også klart forutsatt gjennom Stortingets nylige behandling av Opplysningsvesenets fond. Denne forutsetningen vil imidlertid kreve tydelige statlige føringer og en gjennomtenkt og forutsigbar innretning på statens egne ordninger som kan sikre godt samspill mellom stat, kommune og kirke, og for å unngå at kirkebygg blir kasteball mellom stat og kommune.

- KA ber derfor kommunalkomiteen om å bekrefte, tydeliggjøre og utdype det grunnleggende kommunale ansvaret for kirkebyggene slik det nå kommer til uttrykk i ny trossamfunnslov § 14.
- KA ber komiteen om særskilt å understreke behovet for bedre samordning av arbeidet mellom de ulike departementene når det gjelder kirkebygg som kulturminner (BFD, KLD og KMD), slik kulturmiljømeldingen (s. 86) etterlyser.

Både kommuneproposisjonen og stortingsmeldingen om kulturmiljø bekrefter betydning av bærekraftsmålene som førende for arbeidet med bevaring av kulturminnene. Disse aktualiseres både innen kirkebygg og gravplassforvaltningen. Uten betydelige investeringer vil både istandsetting, sikring og bærekraftig drift av kirkebygg og gravplass ta alt for lang tid, gi store tap av kulturverdier, og påføre kommunene unødig store driftskostnader på sikt.

- KA ber komiteen understreke behovet for økte kommunale investeringer for å sikre overgang til energieffektiv drift og bærekraftige løsninger for kirkebygg og gravplasser.

Korona-krisen og kirkens virksomhet

Den norske kirke lokalt har på linje med resten av samfunnet hatt store utfordringer i forbindelse med nedstengingen og gradvis gjenåpning av virksomheten. Det kirkelige grunntilbudet bl.a. når det gjelder samfunnskritiske oppgaver på gravferdsområdet har blitt opprettholdt i hele denne perioden. KA erfarer at dette på noen områder har medført betydelige merkostnader til bl.a. renhold og økt bemanning. Vi har merket oss at Regjeringen så tydelig understreker at kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet.

En kartlegging KA nylig har gjennomført, viser at det eksisterer betydelig uklarhet lokalt - både hos kommunene og de kirkelige fellesråd - om hvorvidt kommunene skal dekke også dokumenterte påløpte kirkelige merutgifter. I lys av kommunenes alminnelige finansieringsansvar for den lokale kirke, mener KA at dette faller innenfor kommunens ansvar. Vi ber komiteen presisere dette slik at dette blir hensyntatt når ekstra midler skal fordeles i 2020.